

אדונים נכבדים,

**הנדון: הכנסה מממוש אופציות לעובדים מכח סעיף 102 הישן – אינה חייבת בדמי ביטוח לאומי
בנק מזרחי בנק טפחות נ' המוסד לביטוח לאומי**

לאחרונה ניתן פסק דינו של בית המשפט האזורי לעבודה בירושלים, בעניין בנק מזרחי בנק טפחות נ' המוסד לביטוח לאומי, שבמסגרתו נפסק כי הכנסה מממוש אופציות מכח סעיף 102 לפקודת מס הכנסה הישן (בנוסחו לפני תיקון 132 לפקודת מס הכנסה), תסווג כהכנסה הונית וככזו אינה מתחייבת בדמי ביטוח לאומי.

עובדות המקרה:

- א. בשנת 1998 ביקשה המדינה למכור מניות בנק המזרחי (להלן: "התובע"/"הבנק") שבבעלותה לציבור (במסגרת הפרטת הבנק).
- ב. בין נציבות מס הכנסה לבין הבנק נערך הסכם באשר לאופן הצעת המכר של מניות הבנק לעובדים.
- ג. ביום 21.5.1998 ניתן אישור נציבות מס הכנסה ביחס לתכנית להצעת המכר של מניות הבנק לעובדים הזכאים, במסגרת תשקיף לציבור לחודש 5/98 (להלן: "האישור").

הסוגיות שבמחלוקת:

- א. האם יש לראות בהכנסת עובדי הבנק מהקצאת המניות האמורה, הכנסת עבודה על פי סעיף 2)2 לפקודת מס הכנסה החייבת בדמי ביטוח לאומי על פי סעיף 344 לחוק הביטוח הלאומי, או שמא המדובר ברווח הון לעובדים אשר אינו חייב בדמי ביטוח לאומי.
- ב. לטענת המוסד לביטוח לאומי (להלן: "הנתבע"/"המל"ל") העובדים מחויבים בדמי ביטוח עם תום תקופת החסימה. הבנק חלק על קביעה זו של המל"ל וטען ששווי המניות שנמכרו נקבע על פי שוויים בעת המכירה.

עיקרי פסק הדין:

- א. קביעת בית הדין כי ההכנסה מממוש אופציות מכח סעיף 102 לפקודת מס הכנסה הינה הכנסה הונית וככזו אינה חייבת בדמי ביטוח לאומי נסמכה על פסק הדין בעניין "חגי כץ", שקבע כי הכנסה מממוש אופציות שהוענקו על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה הינה הטבה המהווה רווח הון החייב במס רווח הון ואינה בבחינת הכנסת עבודה על פי סעיף 2)2 לפקודת מס הכנסה.
- ב. בנוסף, בית הדין הסתמך על האישור שניתן לבנק על ידי נציבות מס הכנסה ביחס להוראות סעיף 102 הישן על המניות שהוענקו לעובדים ועל אף שהמל"ל אינו צד לאישור, הרי שדמי הביטוח לאומי הינם בגדר תשלום שהינו לאחר תשלום מס הכנסה.
- ג. מעיון בתנאי האישור ובהוראותיו השונות הגיע בית הדין למסקנה שאם מתחקים אחר אומד דעת הצדדים, עולה, שנציבות מס הכנסה התכוונה, במועד מתן האישור, למסות את ההטבה כרווח הון וזאת כל עוד הבנק יעמוד בתנאי האישור.

ד. עוד מציין בית הדין, כי בהוראות האישור הקובעות שאין הבנק רשאי לנכות הוצאת שכר בגין ההטבה ואף לא מחויב במס שכר בגין ההטבה, יש בהוראות אלו בכדי לקבוע, כי הצדדים אינם רואים בהטבה זו הכנסת עבודה.

ה. בשאלת מועד החיוב בדמי ביטוח לאומי, קובע בית הדין כי ההסדר הקבוע בסעיף 102 לפקודה, לפיו העובדים יחויבו במס במועד מכירת המניות או מועד העברתן מן הנאמן לעובדים – לפי המוקדם, הסדר זה נכון הוא גם לעניין מועד תשלום דמי ביטוח לאומי, קרי, מועד החיוב בדמי ביטוח לאומי הינו מועד מכירת המניות או מועד העברתן מן הנאמן לעובדים לפי המוקדם.
קביעתו זו של בית הדין מסתמכת על ההלכה שנקבעה בפסק הדין בעניין "יאיר דר".

נבהיר כי משמעות פסק הדין הינה כי בכל מקרה בו חברה ניכתה ושילמה את דמי הביטוח (עובד/מעביד) בגין מימוש אופציות לעובדים כאמור, היא רשאית לדרוש את החזרי דמי הביטוח מאחר שמדובר בהכנסה המסווגת כרווח הון.
נדגיש כי הסוגיה שנדונה בפסק דין זה מתייחסת רק לגבי ההקצאות שבוצעו עד לתאריך ה-31.12.02. לגבי הקצאות שבוצעו החל משנת 2003 ואילך, החיוב בדמי ביטוח לאומי יחול בהתאם למסלול הקצאת האופציות וקביעת אופי ההכנסה הונית או פירותית.

בכבוד רב,

קרלמן – רואי חשבון